

УДК 811.161.2 '271:621.39

Волинець Ю. – ст. гр. ТР-304

*Відокремлений структурний підрозділ "Тернопільський фаховий коледж"
Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя*

ТИПОВІ МОВНІ ПОМИЛКИ В ІНСТРУКЦІЯХ ТА ТЕХНІЧНИХ ОПИСАХ ОБЛАДНАННЯ ЗВ'ЯЗКУ

Науковий керівник: викладач-методист Бойчук Т. В.

Volynets Y.

*Separate Structural Subdivision «Ternopil Professional College of Ternopil Ivan
Puluj National Technical University»*

TYPICAL LANGUAGE ERRORS IN INSTRUCTIONS AND TECHNICAL DESCRIPTIONS OF COMMUNICATION EQUIPMENT

Supervisor: lecturer-methodologist Boichuk T.

Ключові слова: мовні помилки, технічна документація, лексичні помилки, граматичні помилки, стилістичні помилки, термінологія, інструкції, обладнання зв'язку, зрозумілість, безпека користувача.

Keywords: language errors, technical documentation, lexical errors, grammatical errors, stylistic errors, terminology, instructions, communication equipment, clarity, user safety.

Сучасні інструкції та технічні описи обладнання зв'язку відіграють ключову роль у забезпеченні надійного й ефективного використання пристроїв. Від чіткості, логічності та точності викладу залежить не лише швидкість опанування обладнання користувачами, а й рівень їхньої безпеки та ефективність експлуатації технічних систем. Водночас практика засвідчує, що в таких документах систематично фіксуються мовні помилки різного рівня, які ускладнюють сприйняття інформації, знижують якість комунікації та можуть призводити до неправильного використання обладнання.

Найпоширенішими є лексичні помилки, пов'язані з неточним уживанням фахової лексики або некоректним перекладом іншомовних термінів. Так, у документації до радіобладнання трапляється формулювання: «підключіть антену до роз'єму приймача для передачі сигналу», що суперечить функціональному призначенню пристрою, оскільки антена в цьому випадку використовується для прийому сигналу. Подібні неточності дезорієнтують користувача та можуть призвести до неправильної експлуатації обладнання. До цієї ж групи належать помилки на зразок: «запустіть пристрій» (замість нормативного «увімкніть пристрій»), «вихідний порт» у значенні «вихідний роз'єм», «підключіть кабель до гнізда живлення» замість «до роз'єму живлення». Часто спостерігається невинуватене використання англіцизмів: «клікер» замість «перемикач», «драйвер» без уточнення («програмний драйвер»), «девайс» замість «пристрій». Особливою проблемою є ототожнення близьких, але не тотожних понять, наприклад «модем» і «маршрутизатор», «модем» і «модемний блок», що призводить до термінологічної неточності.

Граматичні помилки найчастіше є порушенням норм керування та узгодження. Зокрема, трапляються конструкції на кшталт: «натиснути кнопку увімкнення для вмикати пристрій», «після підключення кабель перевіряє роботу», «пристрій повинні бути підключений до мережі». Нормативними є відповідно: «натисніть кнопку

увімкнення, щоб увімкнути пристрій», «після підключення кабелю перевірте роботу пристрою», «пристрій повинен бути підключений до мережі». Типовими є також помилки у вживанні прийменників і відмінкових форм: «налаштуйте параметри по вимогам», «по замовчуванню», «відповідно інструкції», «згідно інструкції» замість «відповідно до вимог», «за замовчуванням», «відповідно до інструкції», «згідно з інструкцією». У технічних текстах нерідко порушується й категорія виду дієслова: «перевіряйте підключення перед увімкнути пристрій» (правильно: «перед увімкненням пристрою» або «перед тим як увімкнути пристрій»).

Особливої уваги потребують інструкції з техніки безпеки, де граматична нечіткість або двозначність формулювання може стати причиною аварійних ситуацій чи пошкодження обладнання.

Стилістичні помилки виявляються передусім у надмірній складності синтаксичних конструкцій, багатослівності та невиправданому використанні канцеляризмів. Наприклад: «Для забезпечення коректної роботи пристрою слід виконати всі дії, зазначені в інструкції, послідовно і не пропускати жодного кроку» — таке формулювання є перевантаженим і менш ефективним для сприйняття. Оптимізований варіант: «Виконуйте всі кроки інструкції послідовно». Подібні випадки включають: «з метою здійснення перевірки працездатності пристрою необхідно виконати» (краще: «щоб перевірити роботу пристрою, виконайте...»), «має місце необхідність підключення» (краще: «потрібно підключити»). Також фіксується надмірне використання пасивних конструкцій: «пристрій має бути налаштований користувачем» замість більш прямого «налаштуйте пристрій».

Для підвищення якості технічної документації доцільно впроваджувати комплекс заходів:

- 1) уніфікація термінології — створення глосаріїв, використання стандартів і забезпечення послідовності у вживанні термінів;
- 2) багаторівневе редагування — поєднання мовної коректури з фаховою експертизою змісту;
- 3) оптимізація синтаксису — використання коротких, чітких і логічно структурованих речень;
- 4) підготовка авторів документації — формування навичок технічного письма, знання мовних норм і специфіки галузевої термінології;
- 5) контроль якості — застосування процедур перевірки (QA), тестування інструкцій у реальних умовах експлуатації та врахування зворотного зв'язку користувачів.

Упровадження зазначених заходів сприяє підвищенню точності й зрозумілості технічних текстів, забезпечує безпечність користування обладнанням та ефективність його експлуатації. Це особливо актуально для інструкцій до радіо- та телекомунікаційних пристроїв, де навіть незначна мовна неточність може спричинити помилки в роботі або аварійні ситуації.

Отже, аналіз показав, що мовні помилки в інструкціях і технічних описах обладнання зв'язку мають системний характер і охоплюють лексичний, граматичний та стилістичний рівні, зокрема неточне вживання термінів, калькування, змішування понять, порушення норм узгодження й керування та перевантаженість синтаксису. Їх причинами є недоліки перекладу, відсутність уніфікованої термінології, недостатня підготовка авторів і недотримання принципів технічного письма. Усунення цих помилок через стандартизацію термінології, редагування та підвищення кваліфікації укладачів є необхідною умовою підвищення якості технічної документації, ефективності професійної комунікації та безпечної експлуатації обладнання.